

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 28. 11. 16
nr. 6887 podpis

KABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 28. 11. 2016
nr. 5856 podpis

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DBF.WFD.1700.7.2016.PJ

Warszawa, 25 listopada 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Roberta Dowhana na 28. posiedzeniu Senatu w dniu 21 października 2016 r., przekazuję niniejsze wyjaśnienia.

W związku z pracami nad nową strategią rozwoju dla polskich uczelni i nauki mającą zagwarantować poprawę kondycji polskich uczelni oraz zapewnić rozwój nauki, w Ministerstwie rozpoczęto pracę nad zmianą zasad podziału środków z części 38 budżetu państwa. W tym celu w kwietniu 2016 r. powołano zarządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Zespół do spraw Finansowania Szkolnictwa Wyższego i Nauki” złożony głównie z przedstawicieli środowiska akademickiego, ekspertów zewnętrznych oraz pracowników Ministerstwa. Celem Zespołu było wypracowanie rekomendacji dla nowej formuły algorytmu podziału środków. W wyniku prac zespołu Ministerstwo opracowało propozycję podziału dotacji podstawowej, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), która w konsekwencji ma wpłynąć na podniesienie jakości dydaktycznej, poziomu badawczego, a także zwiększyć stopień umiędzynarodowienia polskich uczelni. Wstępna propozycja nowego podziału została przekazana do zaopiniowania przedstawicielom środowiska akademickiego. Po zasięgnięciu opinii środowiska akademickiego przygotowano projekt rozporządzenia nowelizującego, który został skierowany na ścieżkę legislacyjną.

W propozycji zmiany sposobu naliczania dotacji podstawowej zawarto nowe innowacyjne, pro jakościowe rozwiązania, tj. wskaźnik dostępności dydaktycznej oraz wskaźnik potencjału naukowego. Nowy sposób podziału oprócz ww. innowacyjnych wskaźników, zawiera także inne elementy premiujące jakość badawczą, umiędzynarodowienie, a także parametry ilościowe takie jak liczba studentów i doktorantów, czy liczba nauczycieli akademickich. Różnorodność uwzględnionych w podziale dotacji składników daje możliwość uczelniom obrania konkretnego kierunku działania mającego – z punktu widzenia danej uczelni – zapewnić wzrost dotacji z roku na rok. Jednocześnie zwiększony wpływ tych składników na podział dotacji, poprzez zmniejszenie stałej przeniesienia do wartości 0,50 powoduje, że działania podejmowane przez uczelnie będą szybciej i w większym stopniu odzwierciedlane w wysokości przyznawanej dotacji podstawowej. Natomiast w związku z licznymi uwagami, zgłaszanymi przez partnerów społecznych, dotyczącymi ograniczenia skutków zmian, zdecydowano się na stopniowe obniżanie wartości parametru stałej przeniesienia z roku

poprzedniego, tj. w 2017 r. parametr ten będzie miał wartość 0,57, natomiast w kolejnym roku osiągnie wartość docelową - 0,50.

Wprowadzenie tak innowacyjnych pro jakościowych zmian bez zawarcia przepisów gwarantujących uczelniom stabilizację poziomu dotacji mogłoby w krótkim czasie spowodować likwidację niektórych uczelni. W związku z tym w projekcie zawarto przepis ograniczający maksymalny spadek albo wzrost wysokości dotacji podstawowej w uczelni z roku na rok. Zgodnie z proponowanym przepisem, dotacja podstawowa nie może być mniejsza niż 95% oraz większa niż 105% dotacji podstawowej z roku poprzedniego w warunkach porównywalnych. Należy jednocześnie wskazać, że przy podziale dotacji podstawowej w poprzednich latach, tj. na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów, część uczelni akademickich notowała coroczne zmniejszenie dotacji rzędu 2–4% (w niektórych przypadkach spadki dotacji były ponad 10%). Tym samym określony w projekcie maksymalny poziom spadku dotacji nie jest poziomem, który grozi likwidacją uczelni, a będzie stymulował do wprowadzania zmian.

Szczególnie duże znaczenie w nowym algorytmie podziału dotacji podstawowej ma dostępność nauczycieli akademickich, mierzona liczbą studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego. Uczelnie publiczne nadzorowane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego charakteryzuje bardzo duże zróżnicowanie tego parametru, tj. od 7 do 27. Proponowany przez Pana senatora termin na dopasowanie się uczelni do zmian nie spowoduje, że uczelnie, w których liczba studentów i doktorantów przypadająca na nauczyciela akademickiego znacznie przekracza referencyjny dopuszczalny poziom M (równy 13), będą w stanie go osiągnąć. Liczby studentów i doktorantów oraz zatrudnienie nauczycieli akademickich są konsekwencją wieloletniej polityki uczelni prowadzącej w niektórych przypadkach do umasowienia kształcenia. Jednocześnie wychodzą naprzeciw uwagom zgłaszanym przez partnerów społecznych, zdecydowano zmodyfikować wzór na wskaźnik jakości dydaktycznej, który jednocześnie, z uwagi na swój charakter, przemianowano na wskaźnik dostępności dydaktycznej. Uczelnie, w których liczba studentów i doktorantów przypadających na nauczyciela akademickiego jest poniżej poziomu referencyjnego, w pierwotnym projekcie traciły. Obecnie uczelnie te nie będą karane za zbyt niską wartość omawianego składnika. Nowy wzór jest także bardziej korzystny dla uczelni, w których liczba studentów i doktorantów przypadająca na nauczyciela akademickiego jest znacznie wyższa od wartości referencyjnej.

Natomiast niezasadne jest wydłużanie terminu wprowadzenia kolejnego nowego parametru podziału dotacji podstawowej, tj. wskaźnika potencjału naukowego, mierzonego średnią kategorią naukową jednostek naukowych w uczelni. Uczelnie, które dotychczas w niewielkim stopniu prowadziły działalność badawczą i nie uzyskiwały praktycznych efektów tej działalności, nie będą w stanie w ciągu jednego roku zmienić swych priorytetów, by skokowo poprawić ten parametr. Zmiana kategorii naukowych poszczególnych jednostek jest procesem wieloletnim. Natomiast wagi dla poszczególnych kategorii jednostek naukowych określone zostały przy uwzględnieniu wag wykorzystywanych przy podziale dotacji statutowej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 września 2015 r. *w sprawie sposobu ustalania wysokości dotacji i rozliczania środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich* (Dz. U. poz. 1443). Rozwiązanie takie zachowuje spójność z przepisami dotyczącymi finansowania nauki, co korzystnie wpływa na jakość tworzonych regulacji prawnych i wykazuje konsekwencję w ich stosowaniu. Jednostki, które nie mają kategorii naukowej, nie są uwzględniane w tym składniku. Dzięki takiemu rozwiązaniu, podstawowe jednostki organizacyjne (często wydziały) nastawione wyłącznie na kształcenie nie będą

negatywnie wpływały na ostateczną wartość tego wskaźnika. Do określenia kategorii jednostki naukowej zastosowanie mają kryteria, takie jak:

- osiągnięcia naukowe i twórcze,
- potencjał naukowy,
- praktyczne efekty działalności naukowej i artystycznej,
- pozostałe efekty działalności naukowej i artystycznej.

Tym samym wskaźnik uwzględniający kategorię jednostki naukowej z jednej strony odwzorowuje jakość tych jednostek a z drugiej jest stabilny w czasie. Należy także podkreślić, że wprowadzenie wskaźnika potencjału naukowego jest ściśle związane z realizacją celów zakładanych w nowym algorytmie podziału dotacji podstawowej. Dodatkowo, należy stwierdzić, że usunięcie w algorytmicznym podziale dotacji podstawowej składnika uprawnień do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego nie może być przeszkodą do zdobywania tych uprawnień przez podstawowe jednostki organizacyjne uczelni. Posiadanie odpowiednich uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego lub doktora umożliwi podstawowym jednostkom organizacyjnym uczelni na prowadzenie studiów w zakresie dyscyplin odpowiadających tym uprawnieniom. W związku z powyższym zdobywanie przez podstawowe jednostki organizacyjne nowych uprawnień do nadawania stopni naukowych jest niezbędnym elementem rozwoju dydaktycznego uczelni.

Odnosząc się natomiast do propozycji uwzględnienia w składniku badawczym wszystkich projektów naukowo-badawczych realizowanych przez uczelnie a finansowanych ze środków MNiSW, NCBiR, NCN czy UE, informuję, że projektowane rozporządzenie praktycznie w pełni spełnia ten postulat. W składniku badawczym nie są uwzględniane jedynie projekty badawcze z zakresu obronności, które ze względu na swą specyfikę zostały specjalnie wyodrębnione w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. *o zasadach finansowania nauki* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1620, z późn zm.) ze strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Część tych projektów jest realizowana jako niejawne, tym samym dane o podmiotach, które je realizują, nie mogą być udostępniane na potrzeby podziału dotacji podstawowej. W związku z powyższym niezasadne jest uwzględnianie w składniku badawczym projektów, co do których nie będzie możliwości uzyskania pełnej listy beneficjentów. Natomiast w związku z uwagami zgłaszanymi na etapie konsultacji rozporządzenia zdecydowano się na uwzględnienie w składniku badawczym projektów realizowanych w ramach działań 1–3 III osi priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020. Projekty te służą podniesieniu kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że w związku z zakończonymi konsultacjami publicznymi rozporządzenia nowelizującego podział dotacji podstawowej do Ministerstwa zgłoszono także inne uwagi, które były wnikliwie analizowane. W konsekwencji, prócz ww. zmian w rozporządzeniu nowelizującym wprowadzono także inne zmiany, wychodzące naprzeciw oczekiwaniom partnerów społecznych.

z wyrazami szacunku
Teresa Czerwińska
z Up. Ministra
PODSEKRETARZKA

Dr hab. Teresa CZERWIŃSKA